

УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ ЄВРОПИ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)*

Реквізити навчальної дисципліни	
Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>C - соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини</i>
Спеціальність	<i>C5 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Врегулювання конфліктів та медіація</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>І курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кредити ЄКТС/ 60 год (Лекційні заняття – 6 год., семінарські заняття -2год., СР-52 год.)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік, модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>Лекції (один раз на два тижні, починаючи з 1-го тижня), Семінарські заняття (один раз на два тижні бажано після лекції)</i>
Мова викладання	<i>Українська/Англійська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Відповідальний за силабус Зав. каф. історії, д.і.н., професор Костилюєва Світлана Олександрівна, 097-466-42-91; kostilyeva.svitlana@lil.kpi.ua (голова робочої групи) Лектори, семінарські: НПП кафедри історії, ФСП https://history.kpi.ua/department/academic-staff/</i>
Розміщення курсу	<i>Курси розміщені на дистанційній платформі «Сікорський» із застосуванням платформ Moodle, Google classroom, тощо</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна «Україна в контексті історичного розвитку Європи» органічно доповнює нормативні освітні компоненти циклу загальної підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у КПІ ім. Ігоря Сікорського та сприяє формуванню у здобувачів наукового світогляду й підвищенню рівня загальної ерудиції.

Оволодіння цією навчальною дисципліною допомагає у:

- вихованні молоді в душі патріотизму, формуванню гармонійно розвинутої й самостійної у власних судженнях та діях особистості;
- формуванні громадянина – людини, яка спрямовує зусилля на розбудову відкритого громадянського суспільства;
- найповнішому розкритті здібностей студента та забезпеченню пріоритетності загальнолюдських цінностей під час освіти й формування випускника-спеціаліста. Для забезпечення цієї мети в навчальній дисципліні демонструється зв'язок технічних наук та конкретних розробок із загальною культурою людства. Технічний спеціаліст має володіти широким спектром як загальнонаукових, так і специфічних гуманітарних знань. Гуманітаризація освіти є важливим компонентом загальної гуманізації життя суспільства, адаптацією системи освіти до новітніх запитів техносфери;
- набутті знань щодо історичної ролі України у європейському просторі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Україна в контексті історичного розвитку Європи» є розвиток людського суспільства в межах географічно та історично окреслених регіонів «Європа» й «Україна», в історичних та культурних паралелях його існування в різні історичні періоди.

Визначається місце України в європейському просторі, а історія України постає в соціально-економічному, політичному та культурному вимірах у контексті європейської традиції. Підкреслюється особливе значення системи знань про історичне минуле України та її культуру як стратегічний ресурс у сучасному інформаційному суспільстві в умовах посилення процесів глобалізації.

Вивчення та викладання навчальної дисципліни «Україна в контексті історичного розвитку Європи» розглядається як органічна частина формування фахівця, володіння якою дає змогу реалізувати важливі аспекти професійної діяльності – опанувати моделі толерантної поведінки та стратегії конструктивної діяльності в умовах культурних, мовних, релігійних та інших відмінностей між народами, різноманітності світу й людської цивілізації.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів наукового світогляду на основі історичних фактів і документів, комплексного бачення історичного процесу на території України як складової загальноєвропейського простору; вивчення, узагальнення та систематизація знань про основні сучасні трансформації в Європі з визначенням ролі і місця України в них.

Відповідно до освітньо-професійних програм (ОПП) першого «бакалаврського» рівня вищої освіти після вивчення дисципліни студенти мають набути наступних **компетентностей**:

- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому;
- здатність вести інформаційно-просвітницьку діяльність на територіях, що перебувають (або тривалий час перебували) в зоні бойових дій.

Згідно ОПП першого «бакалаврського» рівня вищої освіти в результаті засвоєння навчальної дисципліни студенти мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

- пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

В структурно-логічних схемах освітньо-професійних програм підготовки фахівця першого (бакалаврського) рівня вищої освіти навчальна дисципліна «Україна в контексті історичного розвитку Європи» входить до переліку нормативних дисциплін, спрямованих на формування загальних компетентностей фахівця.

Пререквізити:

навчальна дисципліна викладається в 1-му семестрі 1-го курсу навчання та не залежить від інших навчальних дисциплін в структурно-логічній схемі освітньої програми. Основою вивчення навчальної дисципліни є базові знання, які студенти набувають у середній школі зі всесвітньої історії, історії України та інших дисциплін.

Постреквізити:

Історія соціології, Політична наука: конфліктологічний підхід

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Давня історія та Середні віки на європейському континенті.

Вступ.

Тема 1.1. Кам'яна доба, епохи міді й бронзи на території сучасної Європи та України

Тема 1.2. Епоха античності.

Тема 1.3. Народження середньовічної Європи та особливості її розвитку в ранньому й високому середньовіччі.

Тема 1.4. Ренесанс і реформація у Європі, їх відлуння на українських землях.

Розділ 2. Європа в епоху Нової історії.

Тема 2.1. Епоха абсолютизму і Просвітництва в Європі.

Тема 2.2. Особливості цивілізаційного розвитку України і Європи в ХІХ ст. Народження націй.

Розділ 3. Україна і Європа в епоху Новітньої історії.

Тема 3.1. Україна і Європа від Першої світової до закінчення Другої світової війни.

Тема 3.2. Біполярний світ. Ідея єдиної Європи в історичній ретроспективі.

Тема 3.3. Сучасна Україна в загальноєвропейському розвитку. Київська політехніка в європейському контексті.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для підготовки до лекційних, семінарських занять, модульної контрольної та самостійної роботи використовується базова та додаткова література, яку студент опрацьовує самостійно із застосуванням інтернет-ресурсів та матеріалів Google classroom. За умов дистанційного навчання можна користуватися літературою, яка розміщена у електронному вигляді на університетських та зовнішніх носіях. Як наочні демонстраційні матеріали з навчальної дисципліни використовуються архітектурні елементи (меморіальні дошки, панно, скульптури, барельєфи тощо), розміщені на території кампусу університету.

4.1. Базова література

1. **Україна в контексті історичного розвитку Європи: підручник для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей** / С. Ю. Босва, В. Ю. Бузань, А. А. Кізлова, С. О. Костилева, О. В. Лабур, І. К. Лебедев, Ф.Л.Левітас, А. О. Лихолат, А. І. Махінько, І. С. Гарнавський, С. В. Чолій, Т. В. Шевчук. За ред. д.і.н., проф. С. О. Костилевої. К. : Арт Економі, 2021. 306 с.
2. **Історія української культури. Курс лекцій** / Під загальною редакцією доктора історичних наук С. О. Костилевої. К. : НТУУ «КПІ», 2010. 336 с.

4.2. Додаткова література

1. Буглай Н. М. **Нова історія країн Західної Європи та Америки. Ч. II: навчально-методичний посібник.** Миколаїв: Вид-во А. В. Румянцева, 2021. С. 14–83, 100–111, 115–126.
2. **Горохівський П. І. Вивчення курсу «археологія» у вищій школі.** Умань: Жовтий, 2014. С. 30–62.
3. **Історія європейської ментальності** / за ред. П. Дінцельбахера. Вид. 2 (доп.). К. Літопис, 2019. С. 39–94, 501–538.
4. **Концепт «Європа» : Навчальний посібник** / Ващенко А. В., Гаврилов В. М., Дятлов В. О., Казимір В. А., Кеда М. К., Коваленко О. О., Соломенна Т. В. Чернігів : Десна Поліграф, 2018. С. 6–160, 183–280.
5. **Міронова І. С. Історичне джерелознавство та українська археографія: навч. посіб.** Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. С. 10–18, 33–60.
6. **Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу. 2-е вид., доп. і переробл.** К.; Ніжин:

Лисенко, 2017. С. 33–57, 213–230, 342–360.

7. Романько І. І. Європейська та євроатлантична інтеграція України: історія, сучасний стан, перспективи. Навчальний посібник. Кропивницький: ЛА НАУ, 2017. С. 11–79.

4.4. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека українця. URL : <http://teka.ks.ua/>
2. Ізборник. URL : <http://litopys.org.ua/>
3. Інститут історії України Національної академії наук України. URL : <http://www.history.org.ua/>
4. Історія КПП. URL : <http://kpi.ua/almamater>
5. Історія становлення відносин Україна-ЄС // Міністерство юстиції. URL : <https://tinyurl.com/qw4xolj>
6. Корнієнко В. О. Україна в Європі і світі. Електронний навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2018. URL : <https://multimedia.posibnyky.vntu.edu.ua/mm/Ukraine-EU/index.html>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Для вивчення навчальної дисципліни заплановано проведення дев'яти лекційних та дев'яти семінарських занять, під час яких студенти мають виконати модульну контрольну роботу (з 3-х частин) та експрес-контрольні або творчі роботи (тести під час дистанційного навчання).

Під час навчання застосовуються такі **методи навчання**:

Метод навчання	Рекомендовано при проведенні	
	Лекційних занять	Семінарських занять
Пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний метод (відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо))	+	+
Словесний метод (лекція, бесіда, інструктаж тощо)	+	+
Наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій)	+	+
Дискусійний метод	+	+
Ділова гра (метод активного творчого навчання)		+
Частково-пошуковий або евристичний метод (організація активного пошуку рішення поставлених пізнавальних завдань)		+
Метод проблемного викладу (до викладу матеріалу ставиться проблема, формується завдання на основі різних джерел і засобів. На занятті розглядається спосіб рішення задачі).		+
Дослідницький метод (самостійна пошукова робота з літературно-інформаційних джерел / завдань тощо та проведення аналізу матеріалу / завдання).		+

Розподіл аудиторних годин за темами курсу та календарний план їх проведення:

Назва розділів і тем	Лекції	Семінари
	Години	Години
Розділ 1. Давня історія та Середні віки на європейському континенті.		
Вступ.		
Тема 1.1. Кам'яна доба, епохи міді й бронзи на території сучасної Європи та України.	2	2
Тема 1.2. Епоха античності.	2	
Тема 1.3. Народження середньовічної	2	

Відповідність методів навчання та оцінювання віддзеркалені в рейтинговій системі оцінювання, яка передбачає: творчі завдання, експрес-контрольні роботи, модульну контрольну роботу, підсумковий залік.

5.1. Лекційні заняття.

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1	Вступ. Кам'яна доба, епохи міді й бронзи на території сучасної Європи та України <i>Перелік основних питань:</i> 1. Предмет, завдання і методологічні засади дисципліни. 2. Розселення і господарство. 3. Соціальні відносини. 4. Світогляд.
2	Епоха античності. <i>Перелік основних питань:</i> 1. Давньогрецька цивілізація. Розквіт еллінізму. 2. Римська цивілізація, формування основ європейського мислення. 3. Античні міста-колонії Північного Причорномор'я та Криму.
3	Народження середньовічної Європи та особливості її розвитку в ранньому й високому середньовіччі <i>Перелік основних питань:</i> 1. Поняття «Європейське Середньовіччя». Формування ранньосередньовічної Європи (V–IX ст.). Поява Русі. 2. Західноєвропейський політичний процес X–XI ст. і давньоруська державність. 3. Київська Русь у європейському культурно-політичному просторі. 4. Суспільство Високого Середньовіччя і початки централізації держав у Західній Європі (XII–XIII ст.). Роль Галицько-Волинського князівства у політичному процесі Центральної Європи.

5.2. Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять:

Семінарські заняття мають за мету сприяти поглибленому засвоєнню і закріпленню проблемних теоретичних питань навчальної дисципліни; сформувати у студентів вміння працювати з історичною, суспільно-політичною та навчально-методичною літературою, сприяти розвитку мовної культури, логічного й художньо-образного мислення, загальної культури особистості з урахуванням спеціальності, обраної студентом, а також навичок готувати виступи, формулювати та відстоювати свою позицію, брати активну участь у дискусії, робити науково обгрунтовані оцінки досягненням минулого та сучасного рівня історико-культурного розвитку; узагальнювати, критично осмислювати та адекватно оцінювати нагромаджений в історії зарубіжний та вітчизняний історико-культурний досвід.

№ з/п	Теми семінарів та перелік основних питань
1	<p>Кам'яна доба, епохи міді й бронзи на території сучасної Європи та України <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням наступних питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розселення і господарство. 2. Соціальні відносини. 3. Світогляд.

Платформа дистанційного навчання:

Для кращого засвоєння матеріалу навчальної дисципліни в період дистанційної роботи, використовується електронна пошта, платформа дистанційного навчання «Сікорський» на основі системи Google Classroom та платформа для проведення онлайн-зустрічей Google Meet та ZOOM, за допомогою яких:

- спрощується розміщення методичних рекомендацій, навчальних матеріалів, літератури тощо;
- здійснюється зворотній зв'язок зі студентами щодо навчальних завдань та змісту навчальної дисципліни;
- перевіряються і оцінюються виконані завдання;
- ведеться облік виконання студентами плану навчальної дисципліни, дотримання графіку подання навчальних/індивідуальних завдань та їх оцінювання.

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота передбачає: підготовку до лекцій та семінарських занять; підготовку до участі в обговоренні питань теми; самоконтроль набутих знань; опрацювання джерел із списку літератури (базової / додаткової); створення презентацій (за вимогою) для візуального супроводу доповіді; підготовку до виконання модульної контрольної роботи (МКР); до експрес-контролів на лекціях; заліку тощо.

6.1. Теми для самостійного опрацювання

1	<p>Ренесанс і реформація у Європі, їх відлуння на українських землях. <i>Перелік основних питань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Європейське Відродження та поширення гуманістичних ідей. 2. Реформація та Контрреформація, релігійні війни. 3. Особливості суспільного устрою українських земель у складі держав Європи
2	<p>Епоха абсолютизму і Просвітництва в Європі <i>Перелік основних питань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Абсолютизм як соціополітичне явище в Європі. Козацька доба в Україні. 2. Революції XVII ст. Просвітництво в Європі. 3. Просвітництво в Україні. Києво-Могилянська академія, її роль у поширенні передових ідей.
3	<p>Особливості цивілізаційного розвитку України і Європи в XIX ст. Народження націй. <i>Перелік основних питань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення індустріального суспільства в Європі. Економічна модернізація на українських землях у складі Російської й Австро-Угорської імперій. 2. Становлення сучасних націй у Європі. Ідейно-політичні течії. 3. Національне відродження націєтворення. Український національний рух

4	<p>Україна і Європа від Першої світової до закінчення Другої світової війни <i>Перелік основних питань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перша світова війна та її відлуння в Європі й Україні. 2. Тоталітарні й авторитарні режими в Європі та Україні. 3. Україна і українці у вирі Другої світової війни.
5	<p>Біполярний світ. Ідея єдиної Європи в історичній ретроспективі <i>Перелік основних питань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Протистояння між західним та східним блоками в часи холодної війни. 2. Україна у складі СРСР: модернізація за «залізною завісою». 3. Ідея єдиної Європи в історичній ретроспективі
6	<p>Сучасна Україна в загальноєвропейському розвитку. Київська політехніка в європейському контексті <i>Перелік основних питань</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Євроінтеграція: від післявоєнного періоду до сьогодні. 3. Передумови, етапи європейської інтеграції України. 4. Міжнародні зв'язки і проекти Київської Політехніки

6.2. Модульна контрольна робота. На підготовку до МКР відводиться 4 годин СР. Перелік питань для підготовки до МКР надано у **Додатку Б**.

6.3. Залік. Залік проводиться на останньому семінарському занятті, після написання студентами модульної контрольної роботи. За результатами набраних рейтингових балів за семестр здобувач отримує залік без додаткових випробувань, якщо сума набраних балів не менша 60. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингові бали від 40 до 59, або бажають підвищити свій результат – складають залікову контрольну роботу або проходять співбесіду за заліковими питаннями. На підготовку до заліку відводиться до 6 годин СР. Перелік питань для підготовки до заліку надано у **Додатку А**. В період дистанційного навчання залік може бути проведений згідно з графіком занять за допомогою Google Classroom та платформи для проведення онлайн-зустрічей Google Meet та ZOOM.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Студентам рекомендується дотримуватись правил відвідування занять та поведінки на них.

7.1. Правила відвідування занять

Лекції. Важливо відвідувати лекції, де висвітлюється систематизований навчальний матеріал, демонструються презентації, акцентується увага на основних питаннях визначених тем. Без прослуховування лекційного матеріалу студенту буде складно підготуватися до семінарського заняття, виконати МКР та інші завдання. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Семінарські заняття. Студентам рекомендується відвідувати семінари, бо остаточний рейтинговий бал залежить від результатів роботи на семінарському занятті. Активна участь студента на семінарських заняттях є обов'язковою: рейтинг студента значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Відсутність на семінарських заняттях або невідповідність до них призводять до зниження підсумкових балів з навчальної дисципліни.

7.2. Правила виконання завдань

Опрацьовуючи навчальний матеріал навчальної дисципліни «Україна в контексті історичного розвитку Європи», студенти:

1) на лекціях:

- виконують експрес-контролі з розділів навчальної дисципліни, що можуть включати в себе виконання або трьох творчих завдань з дискусійних питань, або експрес-тестових

завдань (протягом 5–10 хв. із застосуванням тестів на платформі «Сікорський»);

- беруть участь у дискусіях.

2) на семінарських заняттях:

- готують доповідь за власним планом на основі вивчення джерел та літератури з обов'язковим посиланням на них. Доповіді бажано супроводжувати власноруч підготовленими презентаціями.

- беруть участь у дискусіях з проблемних питань курсу, роблять власний аналіз та узагальнення наукової інформації;

- обґрунтовують сформульовані висновки та власну позицію;

Завдання та матеріали для проведення експрес-контролів / творчих завдань формує викладач на основі навчального матеріалу та подає у Google Classroom або в іншій формі.

7.3. Правила поведінки на заняттях.

Опрацьовуючи матеріал навчальної дисципліни «Україна в контексті історичного розвитку Європи» студенти на лекціях уважно слухають лектора та за потреби записують важливу інформацію, періодично виконують експрес-контролі в письмовій формі (протягом 5–10 хв.). Викладач розповідатиме про закономірності становлення та розвитку України в європейському просторі, розкриває соціально-економічні, політичні та культурні прояви європейської традиції. Допускається діалог між студентами і викладачем.

На семінарських заняттях студенти роблять усні доповіді, демонструють презентації, висловлюють власну думку з питань теми, беруть участь у дискусіях. Виконують три частини модульної контрольної роботи (МКР) із застосуванням платформи «Сікорський». Під час пошуку інформації в мережі Інтернет рекомендується використовувати надійні й перевірені джерела. Робота студента передбачає участь у інтерактивних формах організації навчального заняття (надання відповідей на запитання, які поставили викладач або студенти). Очікується, що кожен студент має бути готовим по всім питанням плану семінару, доповнюватиме доповіді інших студентів та висловлюватиме власну думку під час тематичних обговорень. Студентам дозволяється користуватися власними письмовими нотатками й конспектами. Допускається використання ноутбуків, планшетів, телефонів для реалізації навчальних цілей.

При цьому варто намагатися висловлювати думку самостійно, а не читати чужі тексти. Викладач критично аналізує виголошені доповіді, коментує допущені помилки, модерує дискусії між студентами.

Тематика лекцій і семінарів висвітлена у робочій програмі дисципліни (силабусі), яка розміщена в Електронному кампусі, на вебсайті кафедри історії, платформі «Сікорський» (Moodle, Google Classroom).

7.4. Заохочувальні бали

Заохочувальні бали

Студентів заохочують до науково-дослідницької роботи та оприлюднення її результатів, зокрема до участі у Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції "Україна: історія, культура, пам'ять", яку щорічно організовує кафедра історії КПІ ім. Ігоря Сікорського. Тези, виголошені на конференції з тематики навчальної дисципліни оцінюються максимум + 10 балів. Студенти разом із викладачем визначаються з темою тез, доступними джерелами та літературою. Також під керівництвом викладача студенти ознайомлюються з вимогами оформлення та подають тези на конференцію.

Заохочується участь студентів у щорічній олімпіаді з «Історії України» (за умови більше 80% правильних відповідей + 8 балів).

Виконання творчого завдання (наприклад, написання есе за рекомендованою викладачем кінострічкою) (максимум + 8 балів).

Інші завдання та наукові проекти.

Однак, згідно положення <https://osvita.kpi.ua/node/37> п.2.7, сума заохочувальних балів не може перевищувати 10% рейтингової шкали

7.5. Політика крайніх термінів та перескладань.

Опрацьовування пропущеного лекційного матеріалу відбувається шляхом посиленої підготовки до семінарських занять. Пропущені семінарські заняття можна відпрацювати на

консультаціях шляхом відповідей на питання пропущених семінарів. Для перескладання пропущених модульних контрольних робіт та/або експрес-контролів студенту потрібно звернутися до викладача, який організує перескладання МКР.

7.6. Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code> (інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності).

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки аспірантів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: здійснюється під час навчальних занять і має на меті перевірити рівень підготовки студентів до навчальних занять. Під час семінарів проводиться опитування здобувачів освіти по питаннях теми. Модульна контрольна робота (МКР) проводиться як контроль залишкових знань з трьох розділів навчальної дисципліни. Експрес-контроль у письмовій формі проводиться під час лекцій.

Семестровий контроль: залік

Система оцінювання (поточний контроль)

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) експрес-контроль протягом 5-10 хв.;
- 2) робота на семінарському занятті;
- 3) модульна контрольна робота.

Система оцінювання контрольних заходів :

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Робота на семінарських заняттях	30	30	1	30
2.	Модульна контрольна робота	40	40	1	40
3.	Контроль залишкових знань на лекційних заняттях	30	10	3	30
	Всього	100			100

1. Робота на семінарських заняттях

Робота студента складається із двох компонентів: доповіді на семінарських заняттях та/або активна робота на семінарі.

Ваговий бал – 30 балів.

Критерій оцінювання роботи студента на семінарі:

«Відмінно»: тема розкрита повністю (не менше за 90% потрібної інформації). Надано відповідні обґрунтування та особистий погляд на проблему. Надано правильні та повні відповіді на запитання (не менше за 90% потрібної інформації). Окрім доповіді студент брав активну участь в роботі семінару.	27 - 30 балів
«Добре»: тема розкрита достатньо повно (не менше за 75% потрібної інформації). Надано з незначними неточностями обґрунтування та/або особистий погляд на проблему. Надано достатньо повні відповіді на запитання (не менше за 75% потрібної інформації). Окрім доповіді студент взяв активну участь в роботі семінару.	23- 26 балів

<p>«Достатньо»: Тема розкрита неповно (не менше за 60% потрібної інформації), недостатньо обґрунтована. Відповіді на запитання не повні (не менше за 60% потрібної інформації). Окрім доповіді студент брав участь в роботі семінару. АБО</p> <ul style="list-style-type: none"> - Тема розкрита не менше ніж на 40 %, обґрунтування не повне. Надано не повні відповіді на запитання (не менше за 60% потрібної інформації). Окрім доповіді студент брав участь в роботі семінару. - Студент не підготував доповідь на семінар але взяв активну участь в обговоренні питань семінару та проявив ерудованість та обізнаність з матеріалів семінару. 	18 - 22 балів
<p>«Не задовільно»: доповідь до семінару не відповідає вимогам до «Достатньо». Тема не розкрита, відсутній особистий погляд на проблему, неповні відповіді на запитання . Студент не брав участі в обговоренні питань семінару.</p>	0 балів

2. Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота - 40 балів

Критерій оцінювання однієї частини МКР

«Відмінно»: відповіді повні та правильні (не менше за 90% потрібної інформації)	36 – 40 балів
«Добре»: достатньо повні відповіді (не менше за 75% потрібної інформації)	30 – 25 балів
«Достатньо»: неповні відповіді (не менше за 60% потрібної інформації)	24 - 29 балів
«Не задовільно»: відповіді відсутні або невірні (менше за 60% потрібної інформації)	0 балів

3. Контроль залишкових знань

Контроль залишкових знань проводиться на у формі експрес-контролю (письмове завдання або тестів) протягом 5-10хв.

Ваговий бал одного експрес-контролю становить - 10 балів. Максимальна кількість балів за контроль становить - 10 балів *3контролі – 30 балів.

Критерій оцінювання одного експрес-контролю в текстовому форматі:

«Відмінно»: повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації), надані відповідні обґрунтування та особистий погляд на проблему	9-10 балів
«Добре»: достатньо повна відповідь (не менше за 75% потрібної інформації), або незначні неточності	8 бали
«Достатньо»: неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації)	6-7 бали
«Не задовільно»: відповідь відсутня або невірна (менше за 60% потрібної інформації)	0 балів

Для того, щоб отримати найвищий рейтинг, студенту потрібно брати активну участь у семінарських заняттях, виголошувати належно підготовлені й аргументовані усні доповіді з семінарських питань, активно доповнювати відповіді інших студентів, чітко й логічно висловлювати власну позицію з дискусійних питань, своєчасно виконувати МКР та експрес-контролі. Студенту дається одноразова можливість виконати МКР та експрес-контролі.

До зниження рейтингу студента призводить: невиконання МКР та експрес-контролів; неналежна підготовка до семінарів; неточності, неповнота, помилки у відповідях чи ґрунтуваннях на не достовірних історичних джерел.

Студент може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення студента з виставленою оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Умови допуску до семестрового контролю: наявність не менше 40 балів та виконання МКР не менше, ніж на «достатньо».

Залік отримується студентом без додаткових випробувань, якщо сума набраних балів не менша за 60. Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі або опитуванні по питаннях до заліку. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі або при опитуванні.

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів складають залікову контрольну роботу. Остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі.

Залікова контрольна робота або опитування проводиться на останньому за розкладом занятті.

Залікова робота оцінюється із 100 балів та складається з двох питань. (максимальна кількість балів за 1 питання складає 50 балів)

Критерій оцінювання залікового питання

« Відмінно »: повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації)	50-45 балів
« Добре »: відповідь на питання в цілому розкрито (не менше за 75% потрібної інформації)	44-38 балів
« Достатньо »: неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації)	37-30 балів
« Не задовільно », неповна відповідь (менше за 60% потрібної інформації) або відповідь відсутня	0 балів

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше за 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

НПП можуть вносити уточнення до змістовних модулів, РСО та завдань до МКР та експрес-контролів відповідно до обраної студентами форми навчання та власних методичних напрацювань.

Рекомендований перелік питань до семестрового контролю (заліку) надані в **додатку А** до силабусу.

Рекомендований перелік завдань на МКР надано в **додатку Б** до силабусу.

Перелік тем на експрес-контроль кожний НПП розробляє у відповідності до власних методичних напрацювань. В **додатку Б** до силабусу надано рекомендовані теми експрес-контролів.

При наявності у студента документів, які підтверджують його участь у олімпіадах та наукових конференціях (міських, міжміських, Всеукраїнських тощо) за темою семінарського заняття або розділу навчальної дисципліни можуть зараховуватися за відповідною тематикою та відповідними балами РСО.

Позааудиторні заняття

Можлива участь студентів у:

- науково-дослідницькій роботі та оприлюдненні її результатів, зокрема, на Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції "Україна: історія,

- культура, пам'ять", яку щороку проводить кафедра історії та інших;
- діяльності студентського гуртка наукового спрямування «Клуб шанувальників історії»;
  - олімпіадах з історичних дисциплін.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне та асинхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій (Google Meet, Microsoft Teams, Zoom, Skype тощо) та освітньої платформи дистанційного навчання «Сікорський» (Moodle, Google Classroom).

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус) складено:

Зав. кафедри історії, д.і.н., професор Світлана КОСТИЛЄВА

Доцент кафедри історії, д.і.н. Антоніна КІЗЛОВА

Доцент кафедри історії, к.і.н. Віталій БУЗАНЬ

Ухвалено кафедрою історії (протокол № 14 від 18 червня 2025р.)

Погоджено Методичною комісією ФСП № 4 від 24.06.2025

Перелік питань до семестрового контролю (заліку)

Зразок залікового білету

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Рівень вищої освіти

ершого (бакалаврського)

(назва ступеня)

Спеціальність

Усіх спеціальностей

(код і назва напрямку підготовки)

Освітня програма

для всіх ОПП спеціальностей

(код і назва спеціальності)

Навчальна дисципліна

Україна в контексті історичного розвитку Європи

(назва)

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № _____

1 *Питання з I блоку питань*2 *Питання з II блоку питань*

Затверджено на засіданні кафедри

Історії

(назва кафедри)

Протокол № _____

від « _____ » _____

202 _____ р.

Завідувач кафедри історії

(підпис)

(Прізвище та ініціали)

ПИТАННЯ для формування залікових білетів *

Питання I з блоку питань.

1. Розкрийте предмет, завдання і методологічні засади навчальної дисципліни «Україна в контексті історичного розвитку Європи».
2. Порівняйте спільне та відмінне у періодизації історичного розвитку України та Європи.
3. Охарактеризуйте суспільний поділ праці як історичну категорію. Розкрийте зміст Першого та Другого суспільних поділів праці.
4. Розкрийте особливості розвитку культури та побуту первісних людей на Європейському континенті.
5. Проаналізуйте причини Великої грецької колонізації VIII – VI ст. до н.е. та її вплив на розвиток суспільства на території України та всієї Європи.
6. Покажіть вплив античної суспільно-політичної організації на розвиток Північного Причорномор'я: порівняйте типи та структуру політичного устрою грецьких полісів.
7. Проаналізуйте причини перетворення Римської республіки в потужну імперію та покажіть вплив римських завоювань на суспільно-економічний розвиток європейського суспільства.
8. Розкрийте передумови та наслідки розколу Римської імперії на Східну та Західну.
9. Охарактеризуйте ранньохристиянські вірування та процес становлення християнства як державної релігії Римської імперії.
10. Проаналізуйте основні причини та наслідки розпаду Римської імперії.
11. Розкрийте наслідки Великого переселення народів для розвитку Європи.
12. Проаналізуйте структуру соціального устрою ранньофеодальних держав Західної Європи.
13. Оцініть діяльність Карла Великого та його вплив на розвиток Франкської імперії.
14. Висвітліть та проаналізуйте основні концепції, які існують у сучасній історичній науці щодо проблеми етнічного походження Київської Русі.

15. Охарактеризуйте соціальну структуру і суспільні відносини ранньофеодальної держави Київська Русь в системі загальноєвропейського розвитку.
16. Розкрийте зміст реформ Володимира Великого та Ярослава Мудрого в контексті загальноєвропейських тенденцій.
17. Проаналізуйте передумови об'єднання Галичини і Волині в єдину державу, дайте характеристику етапам її політичного розвитку (1199-1340 рр.).
18. Проаналізуйте причини та наслідки Церковної схизми 1054 р.
19. Порівняйте культуру та побут середньовічних країн Західної Європи та Київської Русі.
20. Розкрийте основні риси епохи Відродження та їх прояв у розвитку науки і техніки у Європі.
21. Розгляньте передумови та історичне значення Великих географічних відкриттів.
22. Здійсніть порівняльний аналіз Реформаційного та Контрреформаційного рухів у Європі у XVI – XVII ст..
23. Покажіть динаміку розвитку соціальної структури та соціальних відносин на українських землях в період литовської та польської доби.
24. Проаналізуйте причини Національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького та охарактеризуйте етапи становлення та розвитку Української козацько-гетьманської держави.
25. Простежте зміни у соціальній структурі українського суспільства XIV–XVIII ст.
26. Розкрийте суть абсолютизму як соціополітичного явища та особливості його розповсюдження у Європі.
27. Охарактеризуйте основні ідеї просвітників та їх вплив на духовне життя європейського суспільства середини XVII–XVIII ст.
28. Проаналізуйте причини Великої французької революції кінця XVIII ст.
29. Охарактеризуйте основні етапи Великої французької революції кінця XVIII ст.
30. Розкрийте роль Наполеона Бонапарта в історії з огляду на події Великої французької революції кінця XVIII ст. та Наполеонівські війни 1796–1815 рр.

Питання II з блоку питань.

1. З'ясуйте місце України у військово-політичних планах Наполеона під час російської кампанії 1812-1814 рр.
2. Простежте процес зародження масонського руху у Європі та особливості його поширення на українські землі.
3. Проведіть аналіз рішень Віденського конгресу 1815 р. та покажіть їх наслідки для міжнародних відносин та світової політики першої половини XIX ст.
4. Розкрийте суть Першого промислового перевороту та його соціальні та економічні наслідки у країнах Європи. Проаналізуйте особливості становлення індустріального суспільства на українських землях.
5. Проаналізуйте особливості та наслідки буржуазно-демократичної революції в європейських країнах у 1848-1849 рр. та її вплив на розвиток західноукраїнських земель. Розкрийте зміст визначення «Весна народів».
6. Здійсніть порівняльний аналіз соціальних перетворень на українських землях в складі Російської та Австрійської (з 1867 р. Австро-Угорської) імперій в другій половині XIX – на початку XX ст.
7. Розкрийте суть понять «колоніалізм» та «імперіалізм». Покажіть етапи розповсюдження явища колоніалізму на прикладі Європейських держав.
8. Охарактеризуйте процес об'єднання Німеччини та Італії в другій половині XIX ст.
9. Обґрунтуйте передумови створення українських політичних партій на початку XX ст., охарактеризуйте програмові засади найбільш впливових з них.
10. Поясніть суть «українського питання» в європейській міжнародній політиці напередодні Першої світової війни.
11. Охарактеризуйте систему міжнародних відносин в Європі напередодні Першої світової війни.
12. Зробіть порівняльний аналіз перебігу подій на Східному та Західному театрах воєнних дій Першої світової війни.

13. Проаналізуйте становище українських земель в період національно-визвольних змагань 1917-1921 рр.
14. Розкрийте переваги та недоліки Версальсько-Вашингтонської системи міжнародних відносин.
15. Розгляньте особливості участі європейських країн у відбудові Німеччини після Першої світової війни та оцініть дієвість планів Дауеса та Юнга.
16. Розкрийте причини приходу до влади націонал-соціалістів в Німеччині та фашистів в Італії у 1920–1930-х рр.
17. Порівняйте становище українських земель у складі СРСР та західноукраїнських земель у міжвоєнний період.
18. Охарактеризуйте систему міжнародних відносин в Європі напередодні Другої світової війни.
19. Розкрийте суть «українського питання» в європейській політиці напередодні Другої світової війни.
20. Охарактеризуйте нацистський окупаційний режим на українських землях в роки Другої світової війни та проаналізуйте його наслідки.
21. Розкрийте основні характеристики Ялтинсько-Потсдамської системи міжнародних відносин та з'ясуйте причини біполярності повоєнного світу.
22. Проаналізуйте причини виникнення та розгортання «холодної війни» та протистояння військово-політичних блоків у Європі.
23. Розкрийте причини та наслідки розпаду СРСР.
24. Проаналізуйте здобутки та недоліки соціальної політики України періоду незалежності.
25. Розкрийте основні передумови та етапи європейської інтеграції України.
26. Проаналізуйте передумови заснування Київського політехнічного інституту та його становлення протягом 1898–1920 рр.
27. Охарактеризуйте діяльність Київського політехнічного інституту у міжвоєнний період.
28. Дослідіть процес організації навчання та основні напрями науково-дослідної роботи у Київській політехніці у період розгортання науково-технічної революції.
29. Розкрийте діяльність видатних викладачів-науковців, студентів Київської політехніки в 1860-ті – 1880-ті рр. та покажіть значення їх наукових досягнень для розвитку науки і техніки.
30. Проаналізуйте особливості розвитку КПІ імені Ігоря Сікорського в сучасних умовах.

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з навчальної дисципліни

УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ ЄВРОПИ

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «бакалавр»

форма навчання

заочна

Після завершення кожного з трьох тематичних модулів студентам дається одноразова можливість написати МКР. Викладач визначає форму та зміст МКР.

В умовах дистанційного або змішаного навчання викладач може запропонувати лише тестові завдання.

ОРІЄНТОВНІ ЗАВДАННЯ до МКР з Розділу 1. Давня історія та Середні віки на європейському континенті

Тестові завдання та проблемне питання формуються з таких блоків:

Вступ.

1. Визначте предмет та завдання навчальної дисципліни «Україна в контексті історичного розвитку Європи».
2. Чому важливо, щоб майбутні технічні спеціалісти вивчали гуманітарні дисципліни? Обґрунтуйте свою позицію.
3. Чому більшість важливих (віхових) дат історії є умовними?
4. Окресліть головні принципи періодизації історії Європи та України? В чому їх подібність та розбіжності?
5. В чому причина європоцентричності періодизації світової історії?
6. Наведіть приклади основних груп історичних джерел.
7. Чим можна пояснити існування в історіографії паралельних наративів?
8. Якими є базові принципи розвитку історичного процесу відповідно до цивілізаційного підходу?

Кам'яна доба, епохи міді й бронзи на території сучасної Європи та України.

1. Якими були основні переваги й недоліки привласнювального способу господарювання?
2. Через які досягнення неолітичної революції поширювались по Європі нерівномірно?
3. Що посприяло поширенню обміну матеріальними цінностями в епохи міді та бронзи?
4. Які проблеми постають перед науковцями під час реконструкції суспільних відносин доби палеоліту?
5. Що найбільше змінилося в соціальних відносинах неоліту порівняно з мезолітом?
6. Які пам'ятки допомагають оцінити рівень суспільної організації доби міді та бронзи?
7. Чому інформація про світогляд неандертальців викликає так багато дискусій серед науковців?
8. Які елементи світогляду збереглися з часів палеоліту після неолітичної революції?
9. Про що свідчить ускладнення релігійних ритуалів доби енеоліту та бронзи?

Епоха античності.

1. Чому потужні та самостійні общини-поліси виникли саме в Стародавній Греції?
2. Надайте характеристику афінській рабовласницькій демократії в період її розквіту (V ст. до н. е.).
3. У чому полягає сутність еллінізму?
4. Визначте зміст боротьби патриціїв і плебеїв у Римі в середині V ст. до н. е.

5. Розкрийте головний зміст реформ Тиберія і Гая Гракхів та їхню соціально-політичну спрямованість.
6. Вкажіть причини падіння Римської республіки та встановлення принципату Августа.
7. Назвіть основні причини та періодизацію грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму.
8. Визначте центри грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму.
9. Вкажіть особливості політичного устрою античних міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму.

Народження середньовічної Європи та особливості її розвитку в ранньому й високому середньовіччі.

1. Визначте політичні, соціально-економічні чинники формування Європи як історичного феномену в добу раннього Середньовіччя (V–IX ст.).
2. Розкрийте роль церкви у творенні ранньосередньовічних європейських суспільств і культури.
3. Охарактеризуйте розселення слов'ян: хронологія, територія, перші слов'янські держави.
4. Проаналізуйте основні риси феодального ладу Західної Європи на кінець XI ст.
5. Яку роль виконували цехи і гільдії у розвитку середньовічних міст?
6. Охарактеризуйте вектори зовнішніх зв'язків Київської Русі кінця X – середини XIII ст.
7. Розкрийте участь галицьких і волинських князів в політичних процесах Центральної Європи.
8. Дайте характеристику наслідкам монгольського завоювання Русі.
9. Яким був внесок середньовіччя в розвиток європейської цивілізації?

Ренесанс і реформація у Європі, їх відлуння на українських землях.

1. Які фактори сприяли появі ранньокapіталістичних відносин у Європі?
2. Визначте політичні, соціальні та культурні відмінності епохи Ренесансу від Середньовіччя.
3. Якими були причини поширення реформаційного руху?
4. В чому полягали особливості впливу Реформації на українських землях?
5. У чому проявився розклад феодальних відносин у західноєвропейських країнах?
6. Чим, на вашу думку, обумовлювалося складання національних держав у країнах Західної Європи?
7. Які фактори сприяли поширенню османської експансії на південнослов'янські землі?
8. Що сприяло формуванню шляхетської республіки в Польському королівстві?
9. Якими були причини експансії на українські землі Литви та Польщі?
10. Чим найбільше відрізнялися заходи литовської й польської влади в українських землях?
11. Які причини занепаду Візантійської імперії були основними?
12. Як, на вашу думку, вплинуло на геополітичну ситуацію в Європі падіння Візантії?

ОРІЄНТОВНІ ЗАВДАННЯ до МКР з Розділу 2. Європа в епоху Нової історії **Тестові завдання та проблемне питання** формуються з таких блоків:

Епоха абсолютизму і Просвітництва в Європі.

1. Які історичні обставини призвели до появи абсолютизму?
2. В чому полягали особливості англійського абсолютизму?
3. За яких обставин розпочалася козацька доба в Україні?
4. Які причини призвели до Англійської буржуазної революції 1640–1660 рр.?
5. Що спільного між Англійською революцією та революційними подіями в Україні в XVII ст.?
6. Які головні завдання ставили перед собою представники європейського Просвітництва?
7. Як розповсюджувалися ідеї Просвітництва в Україні?
8. Який навчальний заклад у Києві передував появі Києво-Могилянської академії?

9. Які видатні українські діячі навчалися у Києво-Могилянській академії?

Особливості цивілізаційного розвитку України і Європи в ХІХ ст. Народження націй.

1. У чому суть промислового перевороту?
2. Визначте нові явища, які виникли в економічному устрої українських губерній.
3. Зробіть порівняльний аналіз відмінностей економічного розвитку українських земель, які входили до складу Російської та Австро-Угорської імперій.
4. Вкажіть основні причини зародження націй в Європі.
5. Проаналізуйте формування та еволюцію основних ідейно-політичних течій ХІХ ст.: консерватизм, лібералізм, націоналізм, соціалізм тощо.
6. У чому полягала особливість українських політичних течій?
7. Охарактеризуйте причини українського національного відродження.
8. Яке історичне значення діяльності Кирило-Мефодіївського товариства?
9. Якими були головні наслідки співпраці між діячами українського відродження по різні боки російсько-австрійського кордону?

ОРІЄНТОВНІ ЗАВДАННЯ з Розділу 3. Україна і Європа в епоху новітньої історії

Тестові завдання та проблемне питання формуються з таких блоків:

Україна і Європа від Першої світової до закінчення Другої світової війни.

1. Охарактеризуйте витоки та природу міжнародних криз і конфліктів на початку ХХ ст. Назвіть причини загострення міжнародної обстановки.
2. Опишіть і проаналізуйте хід створення Антанти.
3. Якими були основні напрямки гонки озброєнь на початку ХХ ст.?
4. Проаналізуйте утворення нових незалежних держав на теренах Центральної та Південно-Східної Європи в міжвоєнний період.
5. Які об'єктивні та суб'єктивні фактори сприяють встановленню того чи іншого політичного режиму, зокрема тоталітарного й авторитарного?
6. Проаналізуйте дипломатичні відносини країн Центральної та Південно-Східної Європи з Радянським Союзом у міжвоєнний період.
7. Охарактеризуйте нацистський окупаційний режим у європейських країнах і на окупованій території СРСР.
8. Охарактеризуйте основні течії Руху опору проти нацистського окупаційного режиму.

Біполярний світ.

1. Проаналізуйте формування зовнішньополітичної стратегії Заходу щодо СРСР після завершення Другої світової війни.
2. Коли було створено НАТО й ОВД? Які країни входили до їх складу в часи холодної війни?
3. Розкажіть про причини виникнення та перебіг Карибської кризи.
4. Які країни володіли ядерною зброєю в часи холодної війни?
5. Розкажіть про накопичення та скорочення ядерних озброєнь під час холодної війни.
6. Охарактеризуйте передумови виникнення та особливості перебігу розрядки міжнародної напруженості в 1970-х рр.
7. Яке місце в міжнародних відносинах часів холодної війни займала німецька проблема?
8. Коли й чому припинив існування східний блок? Які це мало наслідки?
9. Поясніть твердження сучасних українських істориків, що «після смерті Й. Сталіна використання масового терору як методу державного управління стало неможливим» (О. Бажан, С. Білокінь, В. Даниленко та ін.). До яких методів вдавалися керівники СРСР проти інакодумців?
10. Виділіть позитивні і негативні наслідки хрущовських реформ для Української РСР. В чому проявилися їх суперечливість і непослідовність? Як це пов'язано з холодною війною?

11. Охарактеризуйте особливості розвитку опозиційного руху в УРСР у різні періоди після Другої світової війни.

Сучасна Україна в загальноєвропейському контексті.

1. Розкажіть про найдавніші спроби об'єднати Європу: в чому полягав їх зміст, яку роль відігравав «воєнний фактор» у консолідації Європи?
2. Чому ідея об'єднати Європу отримала новий імпульс саме після завершення Другої світової війни?
3. Коли й де було утворено Раду Європи – першу європейську міжнародну організацію співпраці?
4. Охарактеризуйте основні етапи розширення ЄС.
5. Розкрийте зміст явища «євроскептицизму».
6. За якими вимірами, на Вашу думку, сучасну Україну можна вважати європейською державою?
7. Охарактеризуйте основні етапи євроінтеграції України.
8. В чому полягає суть надання Україні статусу Асоційованого члена ЄС?
9. Охарактеризуйте значення для України та її громадян набуття чинності безвізового режиму з Євросоюзом.